

Mustikka on yksi Suomen kaikkein yleisimmistä metsäkasveista, ja se on yleinen myös koko Euraasian pohjoisilla metsävyöhykkeillä. Runsaimmillaan mustikka on lehtomaisissa, tuoreissa ja kuivahkoissa kangasmetsissä. Mustikkatyypin (MT) kuusimetsissä se saattaa peittää viidenneksen pinta-alasta. Sitä on myös runsaasti korvissa ja rämeiden reunusmetsissä. Pohjoisempana mustikka viihtyy hieman kuivemmissa ja karummissa kangasmetsissä, Lapissa tunturikankailla.

Mustikka on puolivarjoisten kasvu- paikkojen varpu, joka tarvitsee valoa ja kosteutta. Se ei viihdy tiheimissä metsissä eikä paahteisilla paikoilla. Se tarvitsee talvisen lumisuojan, joka estää pakkasvaurioita ja keväistä kuivumista.

Verrattuna 1950-lukuun mustikan peittävyys väheni noin puoleen vuosisadan lopulle tultaessa. Varpu kärsi silloin yleisistä avohakkuista, joihin usein liittyi maan pinnan muokkaus. Suurin osa kasvustosta piilottelee näkymättömissä maavarsien verkostona, joihin ravinteet varastoituvat. Maanpinnan äestys ja

kantojen repiminen katkovat maavarsia ja vaurioittavat sienijuuria, ja ne voivat hävittää mustikkakasvustot vuosikymmeniksi. Kasvustot toipuvat hitaasti, mutta hakkuualojen maanpinnan muokkauksen kevennyttyä ja metsien muututtua valoisemmiksi mustikka näyttää viime aikoina runsastuneen.

Mustikan pienet, sahalaitaiset lehdet ovat melko ohuita ja pehmeitä ja varisevat talveksi. Mutta toisaalta sen vihreät, nelisärmäiset nuoret varret jatkavat yhteyttämistä talvellakin lumen pinnan yläpuolella. Yli kymmenvuotiaiksi tulevat

Metsokoppelo (Tetrao urogallus) poikasineen mustikassa.

varret ovat oivallista talviravintoa hirville, poroille, jäniksille ja myyrille, mutta myös vieraslajikauriille. Mustikka, etenkin sen marjominen, saattaa kärsiä runsaista kauriskannoista, sillä uudet versot kukkivat vasta toisena tai kolmantena vuotena.

Mustikka kukkii lehtien puhjetessa, etelässä toukokuun lopulla, pohjoisessa kesä-heinäkuulla. Sen kukat ovat yksittäin lehtihangoissa, pieniä, pullean ruukumaisia, punertavia tai vihertäviä. Niissä on runsaasti mettä, joka houkuttelee monenlaisia hyönteisiä, ennen muuta tärkeimpiä pölyttäjiä, kimalaisia. Koleina keväin pölyttäjät eivät ehdi kehittyä mustikan kukkimisaikaan mennessä.

Itsepölytyksen seurauksena marjasato on huono. Lisäksi mustikan kukat tai raakileetkin voivat paletua keväthalloissa. Mustikkakasville säännöllinen marjominen ei kuitenkaan ole olennaista, sillä versot tulevat useiden vuosien ikäisiksi ja kasvi leviää maarönsyjen avulla monien neliömetrien laajuisiksi ja pitkään säilyviksi kloonikasvustoiksi.

Mustikan marjat ovat tummansinisiä, vahapeitteisiä; joistain klooneista vahapeite voi puuttua ja marjat ovat kiiltävän mustia (tervamustikat). Joskus väri voi jäädä kehittymättä ja marjat ovat likaisenvalkoisia (valkomustikat). Suotuisana vuotena mustikan marjasato voi olla